

CASE BUCUREȘTENE CU PICTURI MURALE EXECUTATE ÎN PRAGUL SECOLULUI AL XX-lea (V)

PETRE OPREA

XIII. Ecaterina Movilă (născ. Tzigara) a dăruit în 1892 casa bătrânească în care locuia, moștenită de la soțul ei (Ioan Movilă), și a construit una nouă, corespunzătoare exigențelor de confort și modei vremii.

Casa din str. Italiană nr. 21, realizată într-un stil eclectic, a fost bogat ornamentată în interior cu pictură decorativă, executată prin anii 1894—1896 de către meșteri italieni. Actualmente se mai păstrează intactă decorația holului de la intrare și cea din fosta sufragerie situată la subsol, într-un grad avansat de deteriorare din cauza igrasiei.

După moda neoclasică italiană, pereții holului sînt compartimentați în panouri dreptunghiulare imitînd marmura de diverse nuanțe, iar plafonul prezintă o bordură în rinceaux, cu motive vegetale foarte stilizate, avînd la fiecare colț cîte un personaj fantastic, zoomorf; un motiv vegetal asemănător înconjură și rozeta. Ceea ce face ca această decorație să fie scoasă din rîndurile lucrărilor meșteșugărești de acest gen este faptul că meșterii și-au permis foarte multă libertate

și fantezie în tratarea detaliilor unor frunze și flori și a coloritului, deși conturile elementelor principale au fost trasate cu șablon. Motive decorative asemănătoare și același colorit cald se întîlnesc și pe tablile celor patru uși prin care se pătrunde din hol în alte încăperi.

Pereții fostei sufragerii sînt pictați (ulei) în compartimente dreptunghiulare albastru marin, fiecare avînd, la cele două colțuri superioare, cîte o ghirlandă de frunze și floricele viu colorate, în diverse nuanțe de roșu și brun.

Pe fondul plafonului, o imitație de parchetaj din stejar, cîteva ornamente de feronerie (balamale) susțin rozeta și șase mici cartușe cu medalioane — cîte unul la fiecare colț și la mijlocul laturilor mici —, în cadrul cărora sînt înfățișate naturi moarte (patru cu flori, una cu raci și alta cu pești). Calitatea deosebită a naturilor moarte, mai ales cea înfățișînd raci, ne determină să presupunem că ele n-au fost realizate de vreunul din meșterii sau pictorii care au executat decorarea casei, ci de un pictor talentat, bănuindu-l în persoana lui Ștefan Luchian, nepotul proprietarei. Această supo-



Fig. 1. Detaliu din pictura holului casei din str. Italiană nr. 21.

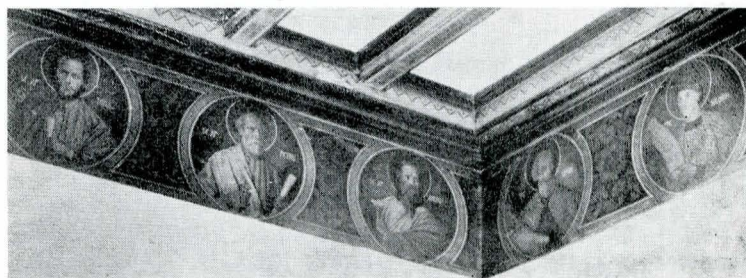
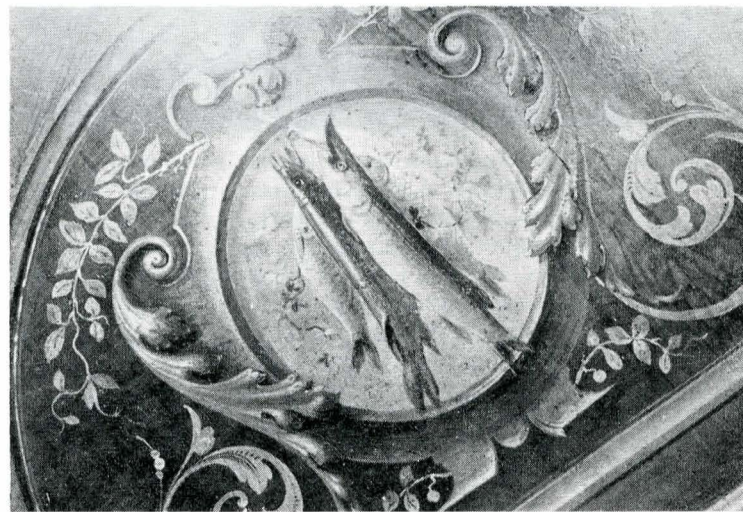
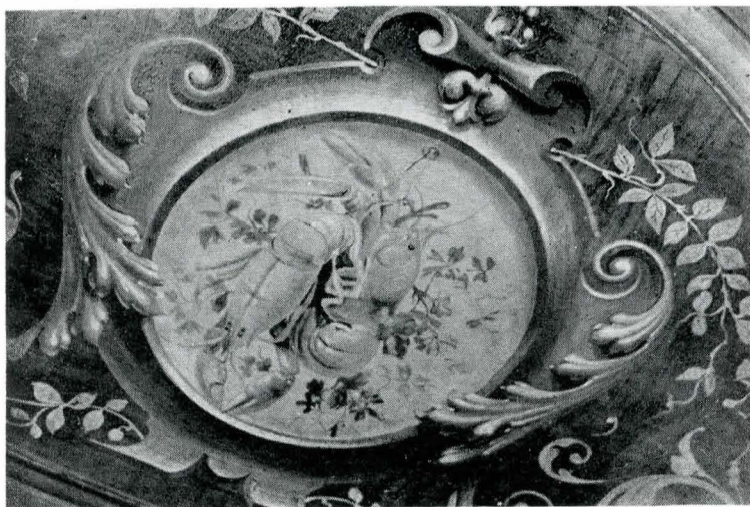


Fig. 4, 5. Detalii din pictura frizei casei din str. Verona.

Fig. 2, 3. Detalii înfățișînd naturi moarte presupuse a fi pictate, pe plafonul sufrageriei casei din str. Italiană nr. 21, de către Ștefan Luchian.



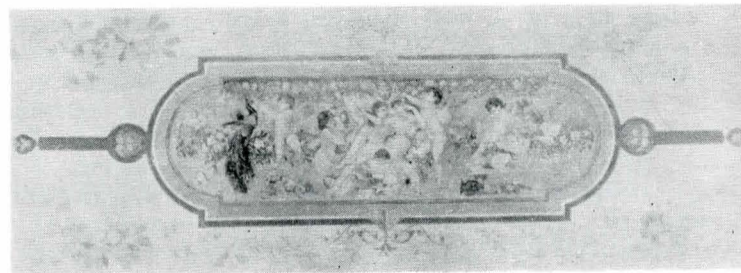
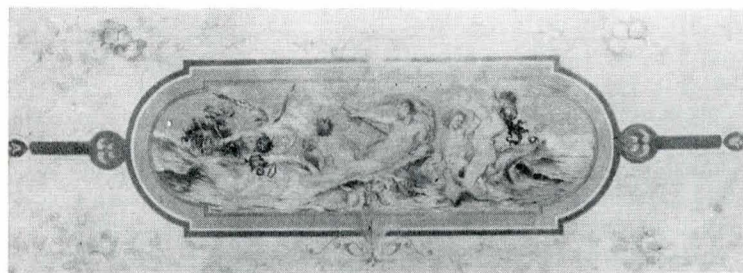
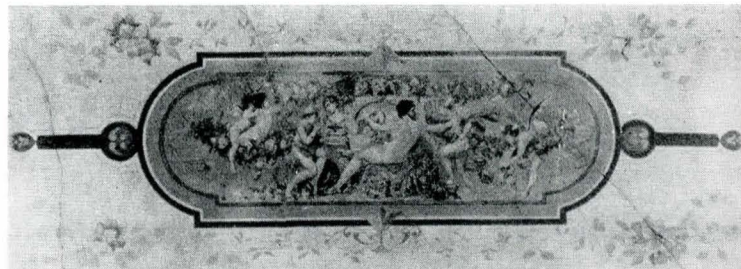
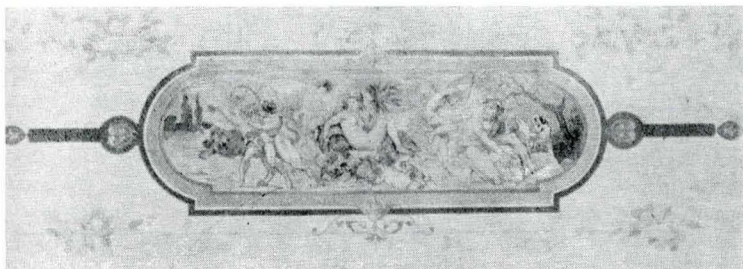


Fig. 6—9. Detalii din pictura casei din Splaiul Independenței.

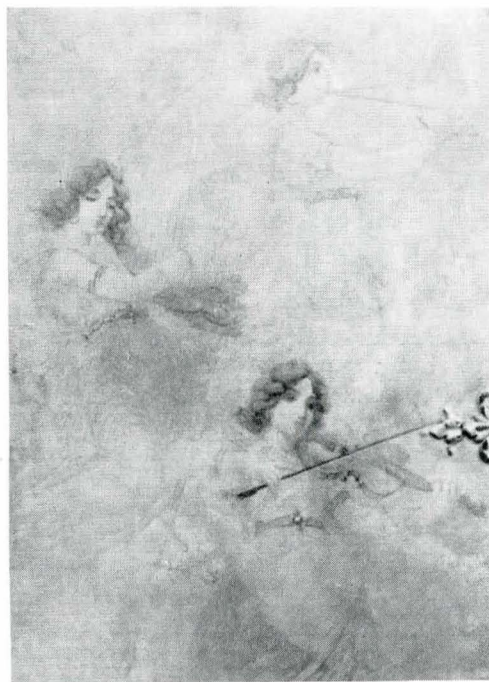


Fig. 10—12. Detalii din pictura casei din str. Donici.

ziție o facem întrucît la scurt interval, în 1897, acesta a pictat decorația interioară a unei case, din str. Clopotari nr. 2, a verișoarei sale primare, Matilda Rădoi, nepoată de fiică a Ecaterinei Movilă.

XIV. Arhitectul Ion Mincu, mutîndu-se după 1885 în fosta locuință a arhitectului Burelli, a modificat casa din str. Verona nr. 19, după gustul său, atît la exterior, cît și la interior. Din decorația interioară se mai păstrează, pe toți cei patru pereți ai unei încăperi amenajate în capelă, o friză cu medalioane, în care sînt înfățișați apostoli și sfinți. La centrul frizei, pe peretele estic, se află o scenă redînd o pereche de căprioare și puiul lor. Cadrul frizei este pictat în ulei direct pe perete, iar sfinții din medalioane pe pînză maruflată.

Se presupune după tradiția orală că G. Demetrescu-Mirea, bunul prieten al lui Ion Mincu, este cel care a pictat sfinții, pe vremea cînd artistul lucra la decorarea catedralei din Constanța (1889—1890).

XV. În casa extrem de spațioasă din Splaiul Independenței nr. 70, clădită către sfîrșitul secolului trecut, au scăpat intervențiilor multor chiriași, care s-au succedat, pe lîngă cîteva sobe din manufacturi germane, pictura în ulei de pe plafonul holului central. De-a lungul celor patru cîmpuri dreptunghiulare dintre luminator și pereți, se înșiruie de jur împrejur două rînduri de ghirlande din flori și frunze, avînd la colțuri cîte o rozetă alcătuită din petale de flori, iar la

mijlocul laturilor, într-un cadru dreptunghiular de mici dimensiuni, cîte o scenă mitologică din viața zeităților grecești (Afrodita, Hefaistos, Amfitrita și Neptun).

Pictorul care le-a executat dă dovadă certă că avea mult talent, reușind, chiar dacă s-a ținut îndeaproape după modelele renascentiste, să se impună prin știința compoziției, execuția desenului, cunoașterea anatomiei și armonia coloritului.

XVI. La scurt timp după terminarea clădirii din str. Donici nr. 40, în 1898, an indicat pe fațada vestică, a avut loc și decorarea ei interioară în cadrul căreia reținem pictura fastuoasă din salon.

După tradiția păstrată de moștenitorii fostului proprietar, ing. prof. Elie Radu (1858—1931), pictura în ulei a plafonului, care înfățișează muzele, unele ascultînd și altele cîntînd din instrumente muzicale, pictură actualmente degradată în parte, din cauza unor curățiri excesive, a fost executată, pînă în 1900, de către meșteri italieni. Cele patru medalioane de la întretaiera plafonului cu zidurile încăperii, păstrate într-o stare de conservare bună și înfățișînd portretele fetelor lui Elie Radu, se presupun a fi opera pictorului G. Demetrescu-Mirea. Ne îndoim de exactitatea acestei supoziții, bănuindu-le creația aceluiași artist, întrucît atît pictura de pe plafon cît și cea de pe medalioane sînt lucrate în spiritul francezului „nouveau style”, străin academismului practicat de către directorul Școlii de Belle-Arte din București.